

Polak za granicą

Dział VII „Świat globalnych zależności” · wymaganie F5 (fakultatywne) · 45 minut

Metryczka

Pytanie wiodące: „Co zrobić, gdy za granicą wszystko idzie nie tak?”

Etap · czas: LO kl. III / technikum kl. III–IV · 45 min · metoda: symulacja konsularna + praca z systemem Odyseusz

Powiązanie z podstawą: Dz.U. 2025 poz. 382, Dział VII, wymaganie fakultatywne F5 — „opisuje zadania przedstawicielstw dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej, wyszukuje o nich informacje oraz potrafi korzystać z pomocy służb konsularnych podczas przygotowań do wyjazdu za granicę i w czasie pobytu za granicą;”

Cele i umiejętności (siatka, s. 11–12): Cel 1 (rozumienie sfery publicznej), Cel 6 (relacje państwo–obywatel) · Umiejętność 1 (analiza informacji), Umiejętność 6 (załatwianie spraw urzędowych i ochrona praw).

Pojęcia (Przewodnik dla nauczyciela — glosariusz): ambasada, konsulat, ochrona konsularna, ostrzeżenia MSZ.

Środki: karta pracy LF5 (3 warianty UDL), rzutnik/tablica, dostęp do stron MSZ (Odyseusz, ostrzeżenia), kody QR. Sprzęt uruchom przed lekcją.

Cele w języku ucznia

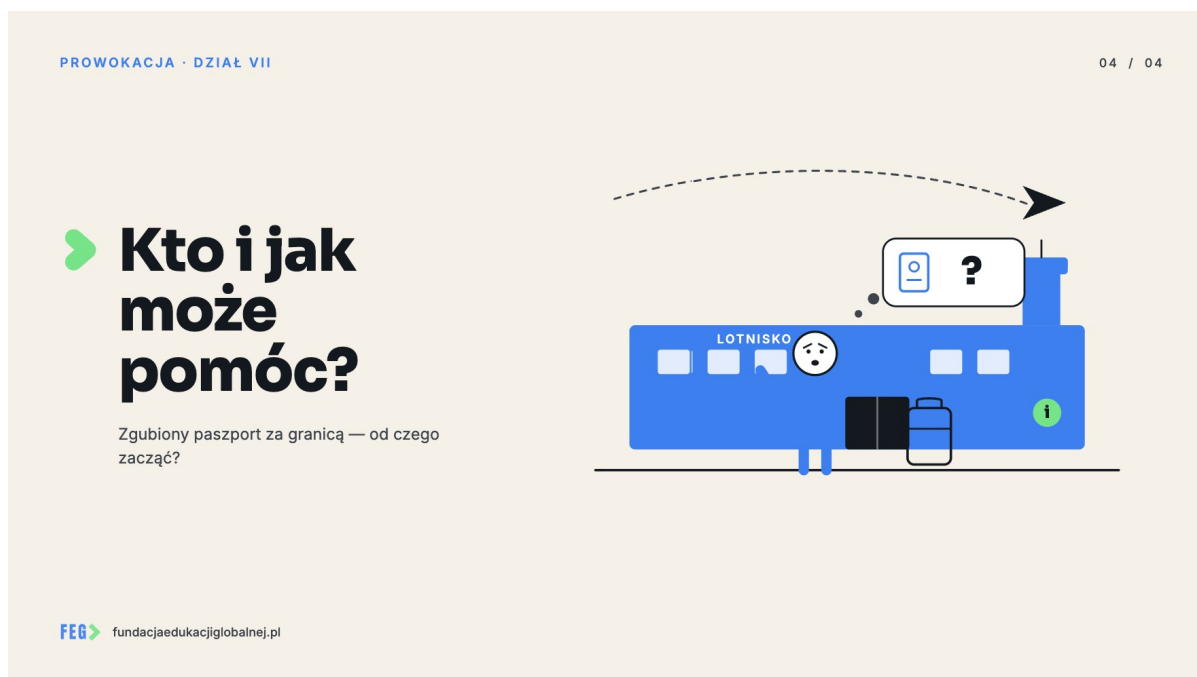
- Rozróżniam zadania ambasady i konsulatu.
- Wiem, co konsul może, a czego nie może zrobić.
- Potrafię zgłosić podróż (Odyseusz/mObywatel) i odczytać ostrzeżenia MSZ.
- Planuję bezpieczny wyjazd i wiem, gdzie szukać pomocy (Umiejętność 6).

Przebieg lekcji (7 / 28 / 10)

Faza	Czas	Nauczyciel	Uczeń	Forma
Wprowadzająca	7 min	Prowokacja wizualna + pytanie wiodące i cele; rutyna Widzę–Myślę–Zastanawiam się	Analiza materiału, pierwsze skojarzenia, pytania	Forum klasy
Realizacyjna	28 min	Facylitacja pracy w stacjach (symulacja konsularna); pilnuje faktu vs opinii i oznaczania danych zmiennych	Praca w grupach na danych; notatki; przygotowanie wniosków	Grupy 3–4 os.
Podsumowująca	10 min	Zbiera wnioski; wyjściówka i informacja	Prezentacja; wyjściówka; wpis do	Prezentacja +

Faza	Czas	Nauczyciel	Uczeń	Forma
		zwrotna	portfolio	refleksja

Faza wprowadzająca (7 min)

Pokaż sytuację: uczeń za granicą gubi paszport dzień przed powrotem. Zapytaj: „Kto i jak może tu realnie pomóc?”. Poprowadź rutynę:

- **Widzę** — co widzę — jaki to problem?
- **Myślę** — co to znaczy — do kogo się zwrócić?
- **Zastanawiam się** — jak to sprawdzić — jakie są procedury konsularne?

Zbierz kilka głosów na forum (bez oceniania). Zapowiedz pytanie wiodące i cele.

Faza realizacyjna (28 min)

Stacje dają wiedzę o służbie zagranicznej i pomocy konsularnej, a na końcu przeprowadzacie symulację konsularną. Informacje o usługach MSZ weryfikujcie u źródła — świeże zmiany oznaczcie.

STACJA 1 · Ambasada kontra konsulat

Dane (każda liczba ze źródłem):

- Ambasada: reprezentuje państwo, prowadzi politykę zagraniczną, negocjacje i umowy.
- Konsulat: bezpośrednia pomoc obywatelom — paszporty, opieka prawna, stan cywilny, wizy.
- Zadanie: przypiszcie sprawy do właściwej placówki.

Zadanie grupy: uzupełnijcie w karcie pracy — na czym polega zależność/problem · przyczyna · skutek · działanie/„u mnie w życiu”. Liczby, które warto samodzielnie zweryfikować, podkreślcie.

STACJA 2 · Odyseusz i mObywatel

Dane (każda liczba ze źródłem):

- System Odyseusz (odyseusz.msz.gov.pl): bezpłatne, dobrowolne zgłaszanie podróży; dane usuwane 14 dni po powrocie.
- Zgłaszanie podróży z poziomu aplikacji mObywatel — dostępne od 2 lipca 2026 r. dla wszystkich pełnoletnich użytkowników. (MC/MSZ, 2026)
- Zadanie: rozpiszcie kroki zgłoszenia podróży.

Zadanie grupy: uzupełnijcie w karcie pracy — na czym polega zależność/problem · przyczyna · skutek · działanie/„u mnie w życiu”. Liczby, które warto samodzielnie zweryfikować, podkreśćcie.

STACJA 3 · Ostrzeżenia MSZ

Dane (każda liczba ze źródłem):

- Skala 4-stopniowa: (1) zachowaj ostrożność, (2) zachowaj szczególną ostrożność, (3) MSZ odradza podróże niekonieczne, (4) MSZ odradza wszelkie podróże.
- Ostrzeżenia mają przełożenie na ważność polis ubezpieczeniowych.
- Zadanie: dopasujcie decyzję podróżnika do stopnia ostrzeżenia.

Zadanie grupy: uzupełnijcie w karcie pracy — na czym polega zależność/problem · przyczyna · skutek · działanie/„u mnie w życiu”. Liczby, które warto samodzielnie zweryfikować, podkreśćcie.

STACJA 4 · Co konsul MOŻE, a czego NIE

Dane (każda liczba ze źródłem):

- MOŻE: paszport tymczasowy, Europejski Dokument Podróży dla obywatela UE, lista adwokatów i lekarzy, powiadomienie rodziny.
- NIE MOŻE: opłacać długów, mandatów, kaucji, leczenia ani adwokatów; być obrońcą; załatwiać pracy lub zakwaterowania.
- Zadanie: rozstrzygnijcie 3 przypadki „może/nie może”.

Zadanie grupy: uzupełnijcie w karcie pracy — na czym polega zależność/problem · przyczyna · skutek · działanie/„u mnie w życiu”. Liczby, które warto samodzielnie zweryfikować, podkreśćcie.

LEKCJA LF5 · POMOC KONSULARNA

Co konsul może, a czego nie

Konsul pomaga w kryzysie za granicą — ale ma jasne granice. Poznaj je, zanim wyjedziesz.

Konsul MOŻE

- Wydać **paszport tymczasowy** lub dokument podróży po kradzieży.
- Skontaktować Cię z **rodziną** i przekazać pilną wiadomość.
- Wskazać miejscowych **lekarzy, prawników i tłumaczy**.
- Odwiedzić Cię po **wypadku, zatrzymaniu lub aresztowaniu**.

Konsul NIE MOŻE

- Opłacić Twoich **długów, hotelu, mandatów** ani biletów.
- Pełnić roli **adwokata** ani prowadzić sprawy w sądzie.
- Wyciągnąć Cię z **aresztu** ani wpływać na wyrok.
- Załatwić **wizy** do państwa trzeciego za Ciebie.

MOBYWATEL · ODYSEUSZ

Zgłoś podróż zagraniczną w 3 krokach

Nowość: usługa od 2.07.2026

Otwórz mObywatela i wejdź w usługę „Odyseusz”.

Dodaj podróż: kraj, daty i dane kontaktowe.

Dostajesz ostrzeżenia MSZ i szybszy kontakt w kryzysie.

fundacjaedukacjiglobalnej.pl

Legenda. Dane w tej lekcji zaktualizowano do wartości 2025/2026 (weryfikacja 03.07.2026). Liczby roczne/kwartalne odświeżaj przy kolejnych edycjach.

Faza podsumowująca (10 min)

Przeprowadźcie symulację konsularną (zgubiony paszport) i podsumujcie granice pomocy konsula oraz kroki bezpiecznego wyjazdu.

DZIAŁ VII · ŚWIAT GLOBALNYCH ZALEŻNOŚCI · LF5

G-37

➤ Bezpieczny wyjazd

Dwie fazy: zanim wyjedziesz i gdy pojawi się problem za granicą.

FAZA 1 Przed wyjazdem

System Odyseusz (MSZ)

Bezpłatna rejestracja podróży. Dzięki niej MSZ szybciej się z Tobą skontaktuje i pomoże.

Ostrzeżenia MSZ

Sprawdź poziom dla kraju: od „zachowaj ostrożność” po „nie podróżuj”.

Ubezpieczenie

Koszty leczenia, NNW, assistance. W UE dodatkowo karta EKUZ.

GDY POJAWI SIĘ PROBLEM ↓

FAZA 2 Kontakt z konsulem lub ambasadą RP

✓ Konsul MOŻE

- ✓ wydać paszport tymczasowy,
- ✓ pomóc skontaktować się z bliskimi, prawnikiem, tłumaczem,
- ✓ przekazać listę lekarzy, adwokatów i informacje,
- ✓ w skrajnych sytuacjach pomóc zorganizować powrót.

✗ Konsul NIE może

- ✗ pokryć kosztów leczenia, hotelu ani długów,
- ✗ zwolnić z aresztu ani być Twoim adwokatem,
- ✗ załatwić spraw urzędowych za Ciebie.

Źródło: MSZ — gov.pl/dyplomacja, system Odyseusz, informacje konsularne, 2025.

FEG ➤ fundacjaedukacjiglobalnej.pl

Wyściółka (exit ticket)

1. Rozróżnij zadania ambasady i konsulatu (po jednym przykładzie).
2. Wypisz dwie rzeczy, które konsul może, i dwie, których nie może.
3. Opisz, jak zgłosisz podróż i odczytasz ostrzeżenie MSZ.

Wpis do portfolio. Uczeń zapisuje: plan bezpiecznego wyjazdu (zgłoszenie podróży, ostrzeżenia, ubezpieczenie) i granice pomocy konsula. Materiał do działań (np. mini-poradnik dla rówieśników — Katalog działań obywatelskich).

Spodziewane wnioski (klucz dla nauczyciela)

Podpowiedzi, ku czemu prowadzić — nie podawaj ich z góry.

- **Placówki:** ambasada reprezentuje państwo, konsulat pomaga obywatelom.
- **Odyseusz:** zgłoszenie podróży realnie ułatwia pomoc w kryzysie.
- **Ostrzeżenia:** mają skutki prawne (polisy) — czytaj je uważnie.
- **Konsul:** pomaga w granicach prawa — nie zastąpi banku ani adwokata.

Kryteria sukcesu (ocenianie kształtujące)

Uczeń zrealizował cele lekcji, jeśli:

- rozróżnia zadania ambasady i konsulatu,
- wie, co konsul może, a czego nie,
- potrafi zgłosić podróż i odczytać ostrzeżenie,
- planuje bezpieczny wyjazd (Umiejętność 6).

Oceniamy sposób analizy i argumentacji, nie poglądy ucznia. Dominuje informacja zwrotna (por. Ocenianie i rubryki).

Różnicowanie (UDL)

Wariant z rusztowaniem: słowniczek, gotowa tabela „może/nie może”, kroki zgłoszenia podróży i pytania pomocnicze.

Wariant rozszerzony: pełna symulacja konsularna (zgubiony paszport / wypadek w strefie ostrzeżenia) i analiza granic odpowiedzialności państwa.

Multiperspektywa. LF5 jest praktyczna. Jeśli wejdzie wątek sporny (np. odpowiedzialność państwa za lekkomyślne decyzje obywateli), przedstaw różne stanowiska bez rozstrzygania.

Powiązania i materiały

- **Karta pracy:** „Karta pracy LF5” — 3 warianty UDL (osobny print-friendly PDF).
- **Portfolio:** wpis „Plan bezpiecznego wyjazdu”.
- **Katalog działań obywatelskich:** publikacja mini-poradnika w mediach szkolnych.
- **Kompendium (Moduł 9):** tło i źródła w sekcji „Dyplomacja i służba konsularna”.

Fundacja Edukacji Globalnej · materiał edukacyjny — treść bezstronna · fundacjaedukacjiglobalnej.pl